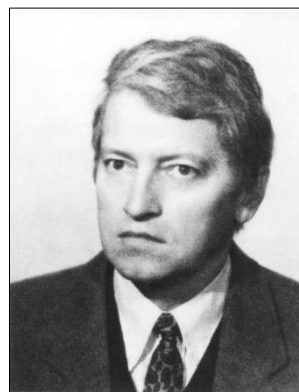


## PROF. DR HAB. JÓZEF JAPOLA

1 listopada 2018 r. w Lublinie zmarł prof. dr hab. Józef Japola, teoretyk literatury, tłumacz, wybitny znawca anglosaskiej teorii literatury i krytyki literackiej, pionier polskich badań nad oralnością i piśmiennością, jednym z najbardziej istotnych współcześnie interdyscyplinarnych nurtów humanistyki i całej kultury, członek korespondent Wydziału Historyczno-Filologicznego TN KUL.

Józef Japola urodził się 18 marca 1944 r. w Szczytnej koło Jarosławia. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczęszczał do Małego Seminarium oo. Dominikanów w Jarosławiu, zlikwidowanego przez władze po pięciu latach istnienia. Ponieważ szkoła nie otrzymała wszystkich uprawnień szkoły średniej, egzamin maturalny zdał w 1962 r. eksternistycznie w Poznaniu. Następnie rozpoczął studia polonistyczne na KUL, gdzie w 1968 r. uzyskał magisterium z filologii polskiej na podstawie pracy *Teoria badań literackich I.A. Richardsa. Wokół Richardsa teorii metafory*, napisanej pod kierunkiem prof. Ireny Sławińskiej. Po odbyciu rocznego stażu został zatrudniony na stanowisku asystenta (od 1973 r. starszego asystenta) w Katedrze Teorii Literatury KUL. W latach 1979-1988 pracował na stanowisku adiunkta, a następnie starszego wykładowcy. W 1979 r. doktoryzował się na Uniwersytecie Łódzkim na podstawie dysertacji *Teoria metafory w badaniach anglosaskich XX wieku*, napisanej pod kierunkiem prof. Stefanii Skwarczyńskiej. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1999 r. na podstawie dorobku naukowego oraz książki *Tekst czy głos? Waltera J. Onga antropologia literatury* (Lublin 1998). W maju 1999 r. objął funkcję kierownika nowo powstałej Katedry Literatury Porównawczej KUL. W 2004 r. został profesorem nadzwyczajnym KUL, a w 2013 otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.



Był stypendystą University of Wisconsin (1974) i Katholieke Universiteit Nijmegen (1977). W ramach stypendium Fundacji Fulbrighta w roku akademickim 1983/84 przebywał na Saint Louis University i Washington University, uczestnicząc w wykładach i zapoznając się z badaniami o. Waltera J. Onga TJ. W 1992 r. wykładał w ramach programu „Tempus” na Uniwersytecie Arystotelesa w Salonikach.

Prowadził zajęcia na filologii polskiej, ale wykładał także i kierował seminariami na filologii angielskiej KUL. Uczył także w języku angielskim w Szkole Języka i Kultury Polskiej. Był kuratorem Koła Polonistów Studentów KUL (1980-83). Był także jednym z inicjatorów powstania, głównym redaktorem i tłumaczem „Archiwum Tłumaczeń z Teorii Literatury i Metodologii Badań Literackich”. Wypromował 5 doktorów nauk humanistycznych (4 anglistów i 1 polonistę), 22 magistrów filologii polskiej i 17 magistrów filologii angielskiej.

Zainteresowania Józefa Japoli koncentrowały się na kilku obszarach badawczych: teoria literatury i metodologii badań literackich; problematyka oralności-piśmienności, sygnowana dokonaniem amerykańskiego jezuitę o. W.J. Onga – dokonał przekładu jego fundamentalnej książki *Orality and Literacy (Oralność i piśmienność. Słowo poddane technologii*, Lublin 1992, wyd. 2, Warszawa 2011), przy czym jego edycja korygowała błędy obecne w wydaniach anglojęzycznych; literatura anglojęzyczna (zwłaszcza amerykańska i kanadyjska), gdzie obok ujęć syntetycznych (np. literatura kanadyjska), szczególną uwagę poświęcił związanym z chrześcijaństwem autorom XX wieku (John Updike, Flannery O'Connor, Walker Percy).

Do jego ważniejszych publikacji, oprócz wymienionych wyżej, należą: *Polskie prace o metaforze* („Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 1990, z. 72, s. 79-116); *Profesorów typologia, czyli o literackich badaniach, podglądaniu i gwiazdach (nie tylko) filmowych* („Teksty Drugie” 2001, nr 1, s. 211-219); *Defending Literature. Polish Studies of the Sacred Versus American Literature-Religion Criticism* (w: *Catholic Universities in the New Europe*, red. C. Garbowski, P. Gutowski, A. Kijewska, Lublin 2005, s. 251-276).

Na podstawie tekstu Adama Fitasa\*  
opracował Stanisław Sarek

---

\* Japola Józef, w: *Encyklopedia 100-lecia KUL*, t. I, Lublin 2018, s. 426-427.